

31.10.2025

Către: Cancelaria Primului-ministru

În atenția: domnului Ilie Bolojan, Prim-ministru al României

Subiect: Adresă cu privire la riscurile amânării operaționalizării complete a sistemului ETS2 până în 2031

Stimate Domnule Prim-ministru,

Organizațiile semnatare, în calitate de instituții de cercetare și organizații ale societății civile active în domeniul tranziției energetice și al studiului sărăciei energetice din România, își exprimă îngrijorarea cu privire la adoptarea, de către Guvernul României, a Hotărârii de Guvern privind stabilirea schemei de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, în cadrul ședinței de Guvern din 23 octombrie a.c., publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 991/28.X.2025, prin care operaționalizarea completă a sistemului ETS2 este amânată, prin excepție, pentru anul 2031, potrivit art. 43, alin. 7.

Demersul asumat de Guvernul României, prin decizia mai sus amintită, contravine calendarului de implementare reglementat de Directiva (UE) 2023/959, care instituie sistemul ETS2 și prevede operaționalizarea acestuia în anul 2027, cu posibilitatea amânării până în 2028, la cererea statului membru, conform art. 30d. Această decizie ridică îngrijorări majore cu privire la angajamentul României de aliniere la eforturile europene privind tranziția verde — și, cu precădere, la angajamentele de protejare a celor mai vulnerabili cetățeni, precum și la capacitatea României de a valorifica oportunitățile de finanțare europeană care vin în beneficiul tuturor cetățenilor, într-un context economic marcat de provocări.

Directiva (UE) 2023/959 introduce un nou sistem european de comercializare a emisiilor de carbon pentru sectoarele clădirilor și transporturilor, menit să reducă emisiile și dependența de combustibili fosili, instituind complementar, prin Regulamentul (UE) 2023/955, Fondul Social pentru Climă. Acesta din urmă este conceput pentru a contracara impactul extinderii sistemului de comercializare a emisiilor asupra gospodăriilor și micro-întreprinderilor celor mai vulnerabile. Prin implementarea corectă a mecanismului, România poate accesa o alocare de peste 6 miliarde de euro pentru investiții și măsuri care pot îmbunătăți viața cetățenilor, crește productivitatea energetică a României, reduce dependența de combustibili fosili și stimula inovarea în sectoare economice cheie.

Beneficiară a celei de-a cincea alocări ca mărime din Uniunea Europeană, România poate realiza, pe baza Planului Național Social pentru Climă, aflat în curs de elaborare, investiții structurale pentru combaterea sărăciei energetice și a sărăciei în transporturi, prin reabilitare termică la scară largă, înlocuirea centralelor vechi pe gaz, extinderea și re tehnologizarea transportului public, sprijinirea

comunităților de energie regenerabilă — precum și prin oferirea de plăți directe pentru reducerea impactului facturilor energetice asupra gospodăriilor.

Amintim că Fondul Social pentru Climă (FSC) este finanțat dintr-o parte din veniturile generate de comercializarea certificatelor ETS2. Dacă sistemul ETS2 nu este operațional sau veniturile nu sunt colectate conform calendarului Directivei, fondurile pentru România nu vor fi disponibile efectiv începând cu 2027. Prin urmare, amânarea prevăzută la alin. 7 poate avea drept efect întârzierea sau blocarea accesului la FSC, și la veniturile suplimentare din ETS2, chiar dacă este invocată o excepție legală. Mai mult decât atât, ea poate genera penalități în contextul procedurii de infringement deja declanșate pentru netranspunerea Directivei. Este esențial ca România să asigure funcționalitatea completă a ETS2 și colectarea certificatelor pentru a garanta accesul la fondurile europene și sprijinul pentru gospodăriile vulnerabile.

Amânarea implementării poate periclita atât obiectivele climatice, cât și oportunitățile economice și remediile sociale oferite de tranziția energetică. Un raport recent al [OECD-UNDP](#) arată că, contrar temerilor privind stagnarea economiei generate de politicile de taxare a carbonului, reutilizarea veniturilor suplimentare rezultate din taxarea carbonului în tehnologii cu emisii scăzute și adoptarea pe scară largă a eficienței energetice pot transforma efectele economice ale politicilor climatice din costuri pe termen scurt în factori de creștere pe termen lung.

Conform modelărilor realizate în cadrul asistenței tehnice oferite Guvernului României de către Comisia Europeană pentru dezvoltarea Planului Social pentru Climă, impactul ETS2 asupra gospodăriilor din România este moderat și gestionabil:

- Cea mai ridicată creștere a ponderii cheltuielilor cu energia este estimată la 1,5% în orașele mici, în timp ce în orașele mari impactul este de aproximativ 1%, la un preț al carbonului de 60 EUR/tCO₂;
- Analizele arată că majoritatea gospodăriilor considerate vulnerabile la introducerea ETS2 sunt deja vulnerabile din cauza sărăciei energetice preexistente;
- În ceea ce privește transporturile, vulnerabilitatea nu se agravează odată cu aplicarea ETS2: aproximativ 7% dintre gospodării și 10% dintre persoane sunt vulnerabile atât înainte, cât și după introducerea prețului carbonului, cu o pondere a acestor costuri între 0,8% și 1,2% din bugetul anual al gospodăriei. De fapt, gospodăriile cu venituri mici sunt mai puțin afectate, întrucât multe dintre ele nu dețin automobil.

În plus, la Consiliul Mediului din 22 octombrie 2025, Comisarul European pentru Climă, Wopke Hoekstra, a anunțat măsuri suplimentare pentru stabilizarea pieței ETS2, permițând acces anticipat la veniturile ETS2 din 2026, precum și o nouă facilitate de finanțare prin Banca Europeană de Investiții. Ca urmare a acestui anunț, prețul la termen pentru certificatele de emisii ETS2 a scăzut de la 85 EUR/tCO₂ în 20.10.2025 la 63 EUR/tCO₂ în 23.10.2025. Dorim să atragem atenția, de asemenea, că mecanismul ETS2 include un preț de intervenție de 45 EUR/tCO₂ (preț din 2020), prag peste care se emit certificate suplimentare pentru a evita creșterea necontrolată a prețurilor.

Aceste garanții demonstrează că ETS2 este conceput pentru a proteja cetățenii, nu pentru a-i penaliza, facilitând investiții în locuințe eficiente energetic, infrastructură modernă și soluții de mobilitate durabilă, cu efecte directe asupra reducerii facturilor și îmbunătățirii bunăstării și coeziunii sociale.

În lumina acestor argumente, solicităm Guvernului României clarificarea următoarelor aspecte:

1. Temeiul de excepționalitate invocat la art. 43, alin. 7, și calculul de impact și beneficii al acestei excepționalități în raport cu riscurile menționate mai sus — respectiv atingerea obiectivelor de mediu, prevenirea riscurilor sociale aferente, și impactul asupra competitivității economice — pe cele trei orizonturi de timp: termen scurt, mediu și lung;
2. Detaliile implementării clauzei de excepționalitate, respectiv dacă amânarea termenului de restituire a certificatelor de emisii de către părțile reglementate către autoritate pentru anul 2030 atrage după sine o restituire cumulată aferentă întregii perioade de amânare sau una eșalonată, precum și impactul aferent estimat;
3. Dacă, prin implementarea clauzei de excepționalitate, Guvernul României întrunește acordul Comisiei Europene privind operaționalizarea completă a Fondului Social pentru Climă conform calendarului, începând cu 2027 — respectiv dacă decizia în cauză nu periclitează accesul la suma FSC alocată țării noastre pentru asigurarea investițiilor și sprijinului preventiv pentru populație.

În cazul în care aceste aspecte nu sunt prevăzute, solicităm Guvernului României:

4. Revizuirea deciziei de amânare a aplicării ETS2 până în 2031;
5. Accelerarea adoptării și implementării Planului Social pentru Climă, astfel încât cetățenii vulnerabili să beneficieze rapid de sprijin concret;
6. Inițierea unui dialog public transparent cu societatea civilă, experți și autorități locale privind utilizarea celor peste 6 miliarde de euro disponibile prin Fondul Social pentru Climă.

România are acum ocazia de a transforma tranziția climatică într-o oportunitate economică și socială care vizează creșterea competitivității și consolidarea capitalului social al țării noastre — obiective fundamentale de reziliență națională pe termen lung. Amânarea implementării ETS2 ar însemna pierderea unui deceniu crucial pentru modernizarea economiei și reducerea inegalităților.

Cu deosebită considerație,

Observatorul Român al Sărăciei Energetice

Asociația 2Celsius

Asociația Bankwatch România

Asociația WWF România